

Seminarski rad iz narodne književnosti

Tema: Dramski elementi u
narodnoj baladi “Hasanaginica”

<http://www.MATURSKIRADOVI.NET/>

OSNOVNE ODLIKE BALADA

Balade pripadaju krugu kracih pesama, cija je osnovna odlika da u sebi nose epske, lirske i dramske elemente. U velikom broju njih, radnja je ispricana u trecem licu, a uloga naratora je gotovo neprimetna, te su po ovoj odlici balade slicne epskim pesmama. S druge strane posmatrano, svaka od ovih pesama ima izrazit emotivan ton i radnja uveliko zavisi od emocija, pa su zbog toga balade bliske i lirskim pesmama. Dramski element je ostvaren putem dijaloga i monologa, koji pre svega sluze da sto vernije naslikaju sukob i opisu karakter junaka. Balada se usredsredjuje na jednu situaciju "u kojoj se covek sticajem okolnosti i udesne neizbeznosti iznenada zatekao"¹. Uglavnom ih odlikuje napregnuta i dinamicna radnja, koja je svedena samo na najbitnije delove. S obzirom na vrste dogadjaja opevanih u baladama, zapaza se da one ili opevaju neciju licnu nesrecu, ili licnu nesrecu kao deo opste.

NAJBITNIJI DRAMSKI ELEMENTI U BALADAMA

Po Aristotelovom ucenju "tragedija je podrazavanje neke zavrzene i cele radnje, koja ima izvesnu velicinu. A celo je ono sto ima pocetak, sredinu i svrsetak."² Sva tri dela su povezana, proizilaze jedno iz drugog i predstavljaju jednu neraskidivu celinu. Upravo takva je i koncepcija balade. Ona se obicno sastoji iz sredista i "dva simetrijska krila"³ uz njega. Medjutim, razlazuci je nesto dubljom analizom, dolazimo do petodelne kompozicije balade, sto u potpunosti odgovara kompoziciji tragedije od pet cinova. Naime, prvi deo je uvod, drugi je napredak ili uspon, treci deo je srediste, tj. vrhunac, cetvrti je preokret, tj. peripetija, a peti deo je svrsetak (u tragedijama katastrofa).

Sledeci dramski element u baladama je izbegavanje motivacije postupaka junaka, kao i objasnjanje uzroka dogadjaja, sto podrazumeva da one prikazuju jednu zgusnutu radnju, koja se brzo odigrava i to - ovde, pred nama, u ovom trenutku. "Balada ne pripoveda o dogadjaju, vec se on neposredno dogadja, pri cemu se pokazuju duboke promene u sferi objektivnog i subjektivnog dogadjanja."⁴

Likovi balada su jedinstveni i neobicni. Svakim od njih vlada neukrotiva strast koja i nosi uzrok tragicnosti. Likovi unose svu svoju snagu i citavo svoje bice u resavanje problema, tako da iz svega na kraju izlaze potpuno skrhani.

Atmosfera kao posledica tematskog okvira, stanja likova i njihovih nemira je teska, ali u isto vreme iskrena i sugestivna.

Veoma vazan karakter balada je njihova nedorecenost i tajanstvenost, kao i prisustvo "svetlomracja kao postupka i esteticnog ucinka" koji doprinosi "silovitosti dramaticnih obrta."⁵

Na kraju ovog odeljka treba spomenuti da je balada u samim svojim pocecima bila pesma koja se pevala uz igranje, u kolu. Tada je bio ostvarivan spoj melodije, pokreta i reci, a to je, ujedno, i prapocetak drame.

¹ Recnik knjizevnih termina, Nolit, Beograd, 1992. odrednica: balada.

² Aristotel, *O pesnickoj umetnosti*, Zavod za udzbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1990. str. 57.

³ Alija Isakovic, "Hasanaginica", Dr. Franjo Markovic, Prilog esteticnoj nauci o baladi i romanci, Svjetlost, Sarajevo, 1975. str. 434.

⁴ Hatidza Krnjevic, *Zivi palimpsesti ili o usmenoj poeziji*, Nolit, Beograd, 1980. str. 60.

⁵ Hatidza Krnjevic, *Navedeno delo*, str. 23.

Najbolji primer za bilo kakvo proučavanje balade kao vrste pesama kod nas je narodna balada "Hasanaginica".

NAJVAZNIJI IZVORI BALADE "HASANAGINICA"

Jedan od nej reprezentativnijih izvora balade "Hasanaginica" je putopis Alberta Fortisa "Putovanje u Dalmaciju". Ovaj putopis je izdat 1774. god. u Veneciji i broji se kao treci medju najstarijim izvorima (ali prvi po znacaju). Prvi prevodilac bio je Gete (1775), a danas se sigurno zna da je ova balada prevedena na gotovo sve svetske jezike. Vuk S. Karacic je ovu baladu objavio 1814. god. u prvoj zbirci i to Fortisov zapis, zatim je uzaludno tragao za usmenom, originalnom varijantom, da bi je, nesto malo izmenjenu, objavio u trecjoj zbirci narodnih pesama. Nesto stariji zapis, od prethodno navedenih, po istorijskom postanku je "Erlangenski rukopis starih srpskih narodnih pesama". Pored ova tri bitna izvora, vazno je spomenuti i verziju Ivana Mestrovica, koja je, po mom misljenju, najinteresantnija od svih. Danas se kao tekst za proučavanja uzima Vukova verzija.

PREDSTAVLJANJE DRAMATIKE KROZ STRUKTURU "HASANAGINICE"

Da bismo sto bolje odredili dramsku potku balade "Hasanaginica" potrebno je tumaciti njene osnovne stukturalne jedinice: motive, kompoziciju, formule prostora i vremena, likove, itd.

MOTIVI

Sigurno odredjivanje dramskih elemenata balade moguće je samo uzimanjem u obzir spleta motiva, kao i njihovog medjusobnog odnosa. U ovoj baladi mogli bismo izdvojiti jedan glavni motiv kao srediste i kao pokretaca svih ostalih motiva, koji sa ovim dominantnim, cine splet i celinu. Svaki motiv se nadovezuje i proizilazi iz prethodnog: iz motiva stida, proizilaze motiv nesporazuma i motiv straha, motiv nepravedno oterane zene, istovremeno i motiv majke rastavljene od dece, zatim motiv uvrede, povredjene ljubavi, zeninog pasiviteta, motiv nasilne udaje, motiv straha od ponovnog susreta sa decom i na kraju, motiv smrti, koji je posledica svih prethodnih. Ovi motivi, kao sto se vidi, cine size balade.

Najvazniji motiv po pitanju dramatike u ovoj baladi jeste MOTIV STIDA. Ovaj motiv je izazivao i dan-danas izaziva mnogo rasprava i nesuglasica, ali jedno je sigurno: bez ovog motiva ne bi bilo ni sukoba, ni motivacije dogadjaja, ni zagonetnosti, a to je ono najvaznije sto ova pesma sadrzi. Stih kojim pocinje citav SPOR u pesmi je sledeci:

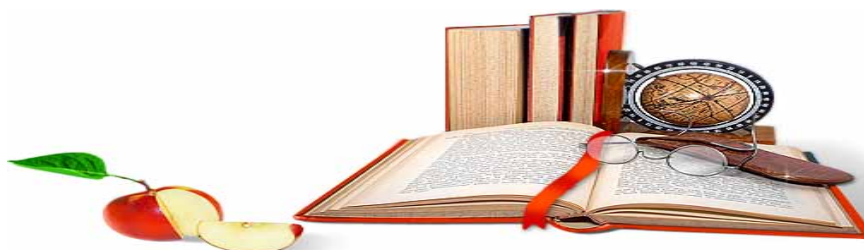
"A ljubovca od stida ne mogla."

Ovaj stih zaplice "klupko sudbine" i predstavlja motivaciju narednih dogadjaja. Moglo bi se reci da je STID isto sto i TRAGICNA KRIVICA u tragediji. On predstavlja i uzrok i povod. Ukratko, on navodi Hasanagu da posalje poruku, u kojoj kaze da ga aginica vise ne ceka u dvoru. Upravo ova njegova odluka dovodi citavu porodicu u DRAMATICNO STANJE, ali je i preduslov za dalji razvoj radnje. Pokusaji da se "stid" objasni su do sada ostali bezuspesni. Onaj ko je kazivao ovu pesmu i nije imao potrebu da ga objasnjava, posto su slusaoci taj stid razumeli i podrazumevali.

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE

DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA maturskiradovi.net@gmail.com